

5. Чернецька Тетяна. Регіональні виміри міжнародного науково-технічного співробітництва / Тетяна Черницька // Міжнародна економічна політика. — 2013. — №1(18). — С. 105—127.

6. Etzkowitz H. The Triple Helix / H. Etzkowitz // University-Industry-Government. Innovation in Action. — N.Y., 2008.

7. Global Education Digest 2011. Comparing Education Statistics across the World // UNESCO Institute for Statistics. — Montreal, 2011. — 312 p. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/global_education_digest_2011_en.pdf

8. IASP worldwide statistics on STPs, 2010. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.aisp.ws/publico/jsp/herramientas/1stStatistics.jsp?cp=...>
Problemes economiques. — 2007. — №2914. — P.44-47.

9. Organization for Economic Cooperation and Development. The Knowledge-Based Economy. OCDE/GD (96)102. Paris 1996.

10. The Global Competitiveness Report 2012-2013 // World Economic Forum, 2013. — 545 p. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf

11. WAINOVA Atlas of Innovation. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.wainova.com.

12. WBI. [The World Bank Institute Development Studies]. Building Knowledge Economies. Advanced Strategies for Development. Washington, DC: The International Bank for Reconstruction and Development, 2007 — p. 4.

Стаття надійшла до редакції 24.09.2013

УДК 330.33+378+001

Шпанковська Н. Г., к.е.н.,
професор,
Канська О. І., ст. викладач,
Котенко Н. О., ст. викладач,
кафедра обліку і аудиту
Національна Металургійна
Академія України

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ В СИСТЕМІ «НАУКА — ОСВІТА — БІЗНЕС»

Анотація. Проаналізовано сучасний стан партнерства в системі «наука — освіта — бізнес». Виділено комплекс конкретних функцій, що потребують взаємодії, та їх суб'єкти. Визначено основні напрями удосконалення взаємодії.

Ключові слова: освіта, наука, взаємодія, освітянські технології, системний підхід, тенденція.

Актуальність. Для досягнення випереджального управління розвитком соціально-економічних освітянських систем актуальною проблемою є удосконалення технологій навчання і комплексного забезпечення інноваційних управлінських рішень, цілеспрямованих на доступність і поліпшення якості освіти та підвищення рівня кваліфікації. Ця проблема обумовлена зростанням вимог суспільства до

компетенції керівників і фахівців [1], що необхідно для реалізації стратегій розвитку національної економіки, галузей і регіонів [2].

На підставі огляду літературних джерел і практичного досвіду проведено аналіз еволюційного розвитку освітянських технологій для визначення їхніх тенденцій і особливостей та для оцінки сучасного стану цих технологій. Загальною тенденцією для освітянських технологій у вищих навчальних закладах (ВНЗ) і в корпоративних системах підвищення кваліфікації кадрів є: перехід від використання окремих форм і методів навчання (МАН) до їх комплексів [3, с. 29, 118; 4, с. 270]; підсилення зв'язку освіти з наукою і виробництвом для розробки МАН [5, с. 243] та із бізнес-середовищем [3, с. 90; 6, с. 3]; спрямованість методів навчання на досягнення його результатів [1, Додаток; 7, с. 99]; консалтингова і комп'ютерна підтримка розвитку підприємств [3, с. 93]; використання економіко-математичних методів і моделей [8, с. 16] та інформаційних технологій [9, с. 106]. Визначені тенденції є позитивними і відповідають сучасним напрямам удосконалення освітянських технологій у світовій практиці. Недоліки вітчизняної практики є наслідком хронічного забезпечення (технічного, матеріального, фінансового, інформаційного) вищої школи за залишковим принципом з боку держави. Крім того, розвиток освітянських технологій стримується недосконалою системою взаємовідносин ВНЗ з підприємствами і організаціями та термінологічними ускладненнями, обумовленими відсутністю системного підходу до МАН.

Множина причин зменшення ефективності функцій взаємодії зацікавлених учасників, багаточисельність суб'єктів, які її виконують, та зростання її важливості в умовах підсилення інтеграційних зв'язків у зовнішньоекономічній і внутрішній національній економіці вимагають комплексного підходу до вирішення проблем удосконалення взаємовідносин між усіма учасниками ринку.

Постановка проблеми. Метою даного дослідження є визначення напрямів взаємовигідного партнерства ВНЗ і бізнес-структур з позицій комплексного підходу. Її досягнення вимагає вирішення наступних завдань: аналіз існуючого стану партнерства; оцінка його тенденцій; обґрунтування шляхів поліпшення взаємовідносин зацікавлених сторін; визначення напрямів удосконалення методів активного навчання.

Результати дослідження. Комплексний підхід передбачає: у першу чергу, побудову системи взаємодії з визначенням складових елементів цієї системи. Автори даного дослідження розподіляють точку зору оргкомітету МНПК «Стратегія підприємства: зміна парадигми управління та інноваційні рішення для бізнесу» щодо тісного зв'язку основних елементів системи «наука—освіта—бізнес» і зазначеної послідовності, бо, безумовно, академічна, галузева і вузівська науки є фундаментом створення усіх досягнень у створенні прогресивних і новітніх технологій виробництва. Для їх впровадження та ефективного використання в бізнесі в країнах з розвинутою ринковою економікою та й у попередні роки вітчизняної вищої школи обов'язковим було забезпечення випереджального розвитку фундаментальної та прикладної наук і вищої освіти та систем підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів. Процеси проникнення нових технологій характерні й для науки та освіти.

Наслідком порушення необхідного випереджального розвитку науки й освіти порівняно з бізнесовою складовою тріади є погіршення стану економіки, недотримання спрямованості теоретичних тенденцій техніко-економічних показників діяльності підприємств та оціночних макроекономічних показників регіону, галузі, національної економіки.

Наприклад, за умов підвищення самостійності підприємств і підсилення інтеграційних процесів зростають обсяги зовнішньоекономічної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ЗЕД, МЛН ДОЛ. США

Показники ЗЕД	2000 р.	2005 р.	2009 р.	2010 р.
ЗЕД, в т.ч.:	28528,2	70364,7	85128,8	112147,4
— експорт	14572,5	34228,4	39695,7	51405,2
— імпорт	13956,0	36136,3	45433,1	60742,2
Сальдо ЗЕД	+616,5	-1907,9	-5737,4	-9337,0
Співвідношення експор- ту та імпорту, %	51,1:48,9	48,7:51,3	46,6:53,4	45,8:54,2

Складено автором на підставі даних Держкомстату України [10, с. 252].

Як видно із таблиці, обсяги ЗЕД у цілому зросли за період, що розглядається, у 3,93 разу та за її видами — експортною та імпортною діяльністю відповідно у 3,53 та 4,36 разу.

Але з 2005 року в Україні спостерігається стала тенденція погіршення якості зовнішньоекономічної діяльності, про що свідчать перевищення імпорту над експортом і від'ємне сальдо ЗЕД: його стрімке зростання (у 4,9 разу у 2010 порівняно з 2005 роком) спостерігається на протязі тривалого часу. Співвідношення між експортом та імпортом підтверджує, що Україна стає імпортозалежною державою.

Для теперішнього часу важливого значення набуває необхідність врахування сучасних і майбутніх вимог суспільства до бізнес-структур, у першу чергу, до виробничих промислових підприємств. Ці вимоги доцільно диференціювати на загальні (що стосуються усіх суб'єктів господарювання та їх об'єднань) і конкретні (які враховують галузеві особливості), що доповнюють загальні вимоги. Їх перелік, сутність, напрями досягнення обґрунтовано нами у дослідженні [11, с. 275].

Тісні прямі та зворотні зв'язки між елементами тріади «наука — освіта — бізнес» вимагають обґрунтування її складових елементів як системи взаємопов'язаних суб'єктів господарювання, які виконують функції призначення цієї тріади для суспільного розвитку. Для промислових підприємств з високопродуктивними технологіями, які виробляють складну продукцію, наука повинна забезпечувати дослідне та виробниче опробування, дослідно-конструкторські розробки, а освіта — відповідну підготовку фахівців. Як свідчить аналіз тенденцій обсягу машинобудування і металургійного виробництва та теперішнього стану конкурентоспроможності Придніпровського економічного регіону, вони мають сталу тенденцію зменшення за останнє десятиріччя. А в кризові 2008—2010 роки на багатьох підприємствах зупинялись агрегати безперервної дії, що різко погіршило їх технічний стан. Винятком є тенденція зростання обсягів виробництва машин та устаткування для кондитерських виробів, цукру та переробки м'яса [10, с. 120—121,135], але не вони створюють базовий виробничий потенціал підприємств — користувачів високотехнологічної наукоємної продукції.

Систематизація, узагальнення і аналіз стану партнерства в тріаді «наука—освіта—бізнес» свідчать про сталу тенденцію ослаблення взаємозв'язків між елементами цієї системи. Головною його причиною вважається фінансово-

економічна криза і як наслідок — дефіцит бюджетних коштів на розвиток науки і освіти та несприятливі умови для бізнесу. Це зменшує можливість фінансової підтримки наукових і освітянських організацій. Але це не єдина причина, бо багато прибуткових недержавних підприємств не квапляться фінансувати розвиток вітчизняних науки й освіти, бо не мотивовані державою внаслідок недосконалості механізму державного регулювання національної економіки. Пропозиції з удосконалення його принципів і структури обґрунтовані нами в попередніх дослідженнях [12, с. 123], а також визначені умови функціонування підприємств, необхідних для забезпечення їх конкурентоспроможності [12, с. 117], серед яких важливе місце посідає постійне підвищення рівня освіти, компетенції, кваліфікації, загальної і корпоративної культури людського капіталу, його своєчасне відтворення та ефективне використання. Їх досягнення залежать від сумісних зусиль усіх складових елементів системи «наука—освіта—бізнес». Крім того, важливими напрямками поліпшення партнерських взаємовідносин в цій системі є узагальнення та використання накопиченого вітчизняного досвіду з їх підтримки з адаптацією його до сучасних умов.

Позитивної оцінки, наприклад, заслуговує досвід зі створення Навчально-тренінгового центру економіки та управління підприємством ДНВЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» та комплексного використання тренінгових завдань у різних підрозділах віртуального підприємства [3, с. 51]. Ефективною вважає керівництво ВО «Південмашзавод» спільну навчальну та виробничу підготовку фахівців у Національній металургійній академії України завдяки створенню Навчально-виробничого центру НААС та Навчально-виробничого центру інноваційних технологій DELCAM [5, с. 3]. Оснащеність їх сучасними технологічними устаткуванням і програмним забезпеченням дозволяє студентам кафедри технології машинобудування отримувати рівень знань для успішного розв'язання складних виробничих завдань, ставати кваліфікованими фахівцями, і адаптуватися за 2 місяці (на відміну від випускників інших ВНЗ — понад року).

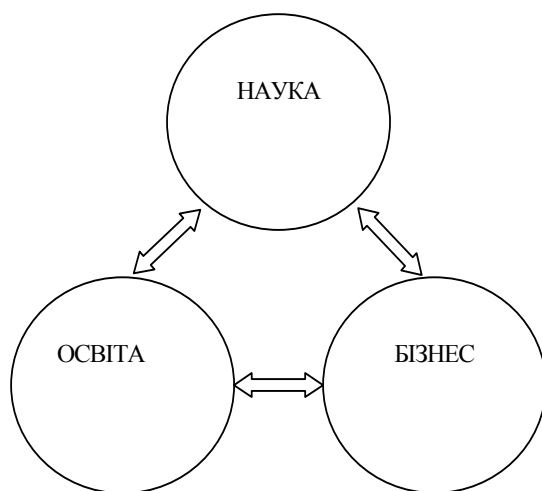
НМетАУ має сталу і тривалу тенденцію залучення висококваліфікованих фахівців, провідних учених, керівників підприємств, науково-дослідних і проектних інститутів до участі у навчальному процесі та до контролю його якості. Представники підприємств та організацій і установ залучаються:

- до читання оглядових і вузькоспеціалізованих тем і проблемних лекцій з розробки та впровадження новітніх технологій виробництва та проектування, визначення перспектив розвитку галузей, товарного та фондового ринків та ін.;
- до контрольних заходів під час виробничих і переддипломних практик;
- до захисту випускних дипломних робіт і проектів у якості голів Державних екзаменаційних комісій;
- до опонування та експертизи дисертаційних робіт аспірантів, докторантів і здобувачів;
- до проведення виробничих екскурсій на передових підприємствах, промислових виставках, у Центрі аерокосмічної підготовки молоді і др.;
- до організації та проведення зустрічей роботодавців з потенційними майбутніми фахівцями як у ВНЗ, так і на підприємствах і установах;
- до спільних організації та проведення тематичних і ювілейних науково-практичних конференцій;
- до проведення спільних майстер-класів і тренінгів та ін.

Доцільними є виконання госпрозрахункових НДР і підготовка за їх результатами сумісних публікацій і доповідей на наукових конференціях і семінарах; нау-

кове керівництво викладачами ВНЗ дослідницькими роботами здобувачів: фахівців і керівників підприємств; залучення викладачів як консультантів для вирішення корпоративних завдань, проблем, розробки стратегій; проведення аудиторськими фірмами і промисловими підприємствами щорічних конкурсів наукових робіт студентів за обраним фахом та ін.; залучення фахівців підприємств як членів журі Всеукраїнських студентських олімпіад; проведення «Ярмарок вакансій» кадровими службами підприємств у ВНЗ (рис. 1).

Шляхи поліпшення взаємодії:

- 1) Виконання госпрозрахункових НДР і підготовка за їх результатами сумісних публікацій і доповідей на наукових конференціях і семінарах;
- 2) Наукове керівництво викладачами ВНЗ дослідницькими роботами здобувачів: фахівців та керівників підприємств;
- 3) Залучення викладачів як консультантів для вирішення корпоративних завдань, проблем, розробки стратегій;
- 4) Проведення аудиторськими фірмами і промисловими підприємствами щорічних конкурсів наукових робіт студентів за обраним фахом та ін.;
- 5) Залучення фахівців підприємств як членів Журі Всеукраїнських студентських олімпіад;
- 6) Проведення «Ярмарок вакансій» кадровими службами підприємств у ВНЗ

Рис. 1. Шляхи поліпшення взаємодії в системі «наука – освіта – бізнес»

Комплексний системний підхід стосується також визначення кола суб'єктів взаємодії (перелік їх наведено у табл. 2) і регламентації їхніх взаємовідносин.

Таблиця 2

КОМПЛЕКСНИЙ СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ РОБІТ І ВИКОНАВЦІВ

Види робіт	Суб'єкти взаємодії
1. Агітаційно-роз'яснювальна колективна профорієнтаційна робота в середніх школах (сш), технікумах, на підприємствах та індивідуальна робота з потенційними абітурієнтами (учнями, студентами, робітниками)	Приймальна комісія, деканати та ректорат, адміністрації шкіл, технікумів, відділи технічного навчання підприємств, організацій, установ та ін.
2. Набір студентів (бакалаврів, магістрів, аспірантів, здобувачів, докторантів)	Приймальна комісія, відділ аспірантури і докторантури, кафедри, ректорат
3. Навчальний процес 3.1 Розробка нормативного забезпечення (навчальних планів, Робочих програм дисциплін, Робочих планів дисциплін, розробка та удосконалення систем контролю якості навчання та ін.)	МОНУ; учбовий відділ, кафедри, методична рада, вчені ради, відділи виробничих практик ВНЗ, відділ технічного навчання підприємств, технічний відділ, структурні підрозділи ОСУ підприємством
3.2 Створення методичного забезпечення навчального процесу	Кафедри, методична рада
3.3 Організація навчального процесу	Учбовий відділ, деканати, диспетчерські, кафедри

Закінчення табл. 2

Види робіт	Суб'єкти взаємодії
3.4 Розробка та вдосконалення освітянських технологій	Кафедри, методична рада, Інститут технологій навчання, МОНУ, суспільні організації
3.5 Організація виробничих практик, стажувань, навчальних екскурсій, майстер-класів, кастингів, зустрічей, промислових виставок	Навчальний відділ, відділи виробничих практик ВНЗ, відділ технічного навчання підприємств, деканати, кафедри
3.6 Залучення представників НДІ, підприємств і організацій до участі в навчальному процесі	Провідні наукові фахівці і керівники дослідних організацій і лабораторій і промислових підприємств
3.7 Проведення лабораторних робіт на діючих реальних виробничих і наукових об'єктах	Викладачі та фахівці підприємств і дослідних лабораторій
3.8 Комплексні дипломні роботи	Деканати, кафедри, фахівці підприємств і викладачі
3.9 Адаптивне управління системою перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів	Кафедри, відділ технічного навчання, центри перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу на підприємствах, НДІ, суспільні організації
3.10 Захист ДП на підприємствах, в НДІ, комерційних банках та ін.	Навчальний відділ, деканати, кафедри, провідні фахівці відповідних підрозділів ОСУ підприємством
4. Працевлаштування випускників	Служба кадрового забезпечення підприємства, центри працевлаштування ВНЗ, державна служба зайнятості, кадрові агентства
5. НДРДКР (Науково-дослідна і експериментально-конструкторська робота)	Науково-дослідна частина ВНЗ, кафедри, дослідницькі лабораторії підприємств, НДІ і проектних організацій
6. Координація і науково-методичне керівництво взаємодією в системі	Проректори ВНЗ і керівники підприємств і установ (за відповідними функціями), Центри, науково-методичні комісії МОНУ та ін.

Удосконалення навчально-методичного забезпечення творчого впровадження сучасної міждисциплінарної предметної інтеграції, адекватної вимогам до компетенції майбутніх фахівців (особливо щодо дії у надзвичайних ситуаціях), закладеним Національною рамкою кваліфікації [1, Додаток] вимагає використовувати в навчальному процесі комплекс методів активного навчання. Провідне місце в цих комплексах на випускаючих кафедрах повинні займати ділові ігри зі спеціальних дисциплін і міждисциплінарні ділові ігри, які передбачають: імітацію розробки, прийняття комплексних управлінських рішень з удосконалення технічних, технологічних, організаційних, екологічних, соціальних, фінансових та ін. проблем у комплексі та в умовах невизначеності; альтернативність варіантів з вибором оптимального рішення; імітацію процесу впровадження управлінських рішень (УР) з визначенням можливих негативних наслідків та оцінку ефективності УР.

Основою для формування та удосконалення взаємовідносин у системі «наука — освіта — бізнес» є принцип поєднання теорії та практики та їхнього освоєння в освітянських процесах викладачами, науковцями, студентами, керівниками практик і всіма учасниками систем перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Слабку практичну підготовку теперішніх випускників відмічають і роботодавці, і служба зайнятості, і самі випускники.

Причинами цього негативного явища є скорочений термін практики, відсутність мотивації керівників практики від підприємства, відсутність її фінансування

з боку держави навіть для державних ВНЗ, асиметричність інформації та надання студентам застарілих звітів за попередні роки і т.д. Щорічні обговорення цієї проблеми на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів і вченої ради ВНЗ проблему не усувають, бо вирішувати її треба на державному та галузевому рівнях управління із залученням усіх зацікавлених учасників для розробки механізму регулювання взаємодії в системі «наука — освіта — бізнес».

Враховання та узгодженість інтересів пов'язаних сторін тріади, які мають тісні прямі та зворотні зв'язки, кожна з яких впливає на інші, дозволяє досягти синергетичний ефект від їхньої взаємодії на користь не тільки кожної з них, а й для розвитку суспільства в цілому.

Досягнення узгодженості (як процесу досягнення домовленості для отримання єдиної спільної думки або рішення під час обговорення будь-яких питань на основі загальних вимог) є необхідним при участі у будь-якій роботі множини різних виконавців.

Із табл. 2 видно, що кожна з робіт навчального процесу як складової освіти є складною конкретною функцією, розподіленою між багатьма виконавцями, не тільки освітянами, а науковцями і практиками, тому вимагає координації і узгодженості їхніх дій. Для усунення непорозумінь необхідно дотримуватися «чистоти» економічної, управлінської, технічної, математичної та ін. професійної термінології. Тому важливою складовою теорії наук є розробка й удосконалення категорійного апарату, як сукупності наукових термінів, і трактовок їх сутності. Термінологічна проблема не нова, вона завжди супроводжує будь-які нові та реорганізаційні процеси.

У теперішній час немає чітких і загальноприйнятих дефініцій термінів з методів активного навчання, освітянських технологій, з менеджменту та ін. Це вимагає невідкладного об'єднання зусиль освітян, науковців і практиків для розробки відповідних термінологічних словників при координації і керівництві їх складання, обговорення й видавництва з боку Навчально-тренінгового центру економіки та управління підприємством ДНВЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана».

У тріаді «наука — освіта — бізнес» здійснюється складна взаємодія різноманітних учасників науково-освітянських і виробничих процесів. У табл. 3 надано фрагмент мережі взаємодії учасників підсистеми «освіта» тріади.

Для подальшого розвитку співпраці необхідні такі заходи:

— організація навчального процесу зі змішаною формою навчання із залученням до навчального процесу відомих фахівців і керівників підприємств і установ та підвищення питомої ваги занять за їх участю;

— удосконалення інформаційного забезпечення для досягнення його належних якості, об'єктивності, повноти та ін. в усіх формах навчання;

— підсилення взаємодії науки і освіти з малим і середнім бізнесом;

— для узгодження альтернативних інтересів доцільно використання теорії ігор, що є сукупністю математичних методів аналізу та оцінки конфліктних ситуацій в умовах конкурентного зовнішнього середовища, притаманного ринковій економіці.

Сучасна тенденція переходу від конкуренції до взаємодії та довіри вимагає врахування не тільки корпоративних цілей, а й інтересів інших учасників ринку. В ігрових технологіях це можливо здійснювати завдяки визначенню і дотриманню набору правил ігри та ігрових співвідношень.

Висновки. Для удосконалення партнерських взаємовідносин між елементами системи «наука—освіта—бізнес» необхідно в комплексі враховувати інтереси усіх її елементів та держави, яка повинна удосконалити організаційно-економічний механізм регулювання господарської діяльності.

У реальній дійсності та в ігровий її імітації важливо встановлення форм взаємодії між учасниками процесу та її регламентації, що є напрямом подальшого дослідження даної проблеми.

Таблиця 3

**МЕРЕЖА ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ПІДСИСТЕМИ «ОСВІТА»
ТРИАДИ «НАУКА — ОСВІТА — БІЗНЕС»**

Стадії процесу	Учасники триади «наука — освіта — бізнес»							
	НДІ, СКБ	МОНУ	ВНЗ	Державна служба зайнятості	Галузеві міністерства (промислово-сті, економіки і т.д.)	Місцеві органи самоврядування	Роботодавці (підприємства, КБ, органи влади та ін.)	Випускники
Визначення потреб	+	+	+	+			+	
Визначення вимог до випускників	+	+	+	+	+	+	+	
Критичний аналіз і пошук фахівців	+			+			+	
Пропозиції (за кількісними і якісними характеристиками)		+	+	+				+
Аналіз пропозицій	+		+	+		+	+	+
Вибір пропозицій	+			+	+	+	+	+
Оцінка результатів (компетенцій) випускників	+	+	+	+	+	+	+	
Розробка заходів з поліпшення кількісних і якісних параметрів	+	+	+	+	+	+	+	

Складена авторами методом аналогії на підставі адаптації підходу [8, с. 29] з визначенням особливостей складових триади та освітянського процесу.

Література

1. Постанова КМУ від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікації». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
2. Україна 2020: Стратегія національної модернізації. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://polit.ua/documents/2010/02/26/stra2020.html>
3. Тренінгові технології в освіті і бізнесі: досвід і перспективи застосування. Збірник матеріалів Всеукраїнської НПК. — К.: КНЕУ, 2013. — 136 с.
4. Стратегическое управление организациями: традиционные и современные методы: сборник научных трудов МНПК. — СПб.: Издательство Политехнического университета, 2013. — 436 с.
5. XVIII Международный семинар «Игровые методы в образовании и научных исследованиях»: Тезисы докладов. — К.: КИСИ, 1991. — 268 с.
6. *Полотнянко О.* Спільна навчальна та виробнича підготовка фахівців // Кадри металургії (газета НМетАУ №7-8, 28.02.2013.) — С. 3
7. *Глухов В.В.* Качество высшего образования: Учебное пособие. — СПб: Издательство Политехнического университета, 2011. — 155 с.

8. Глухов В.В. Выбор стратеги промышленного предприятия / В.В. Глухов, А.В. Демидов. — СПб.: Северная звезда, 2002. — 52 с.
9. Модернізація економіки: проблеми, шляхи розвитку та перспективи. Матеріали МНПК. — Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2013. — 136 с.
10. Статистичний щорічник України за 2010 рік. — К.: ТОВ «Август-Трейд», 2011. — 559 с.
11. Шпанковська Н.Г., Канська О.І. Сучасні вимоги до металургійного виробництва та шляхи їх отримання // Металлургическая и горнорудная промышленность. — 2010. — № 7. — С. 275—277
12. Устойчивое развитие экономики: опережающее управление. Том 2. / Науч. ред. В.А. Подсолонко. Материалы IV МНПК. — Симферополь: ТНУ им. Вернадского — ДИ-АЙПИ. — 2013. — 412 с.

Стаття надійшла до редакції 14.11.2013

УДК 330.34.014.2

Панченко Ю. В., к.е.н., доцент
кафедри зовнішньоекономічної діяльності,
Херсонський національний
технічний університет

НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СФЕРІ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Анотація. Визначено домінантні характеристики формування бізнес-середовища та їх цільове призначення через обґрунтування стратегічних пріоритетів розвитку високих технологій та інтелектуальної власності.

Ключові слова: бізнес-середовище, високі технології, інтелектуальна власність, винахідницька діяльність, стратегічні пріоритети розвитку.

Вступ. На сьогодні світова економічна система активно формує нову парадигму економічного розвитку, яка істотно зменшує роль матеріально-ресурсних компонентів суспільного виробництва та підвищує роль інтелектуальної складової ресурсів.

Збільшення конкурентоздатності економіки на основі інноваційної діяльності обумовлюється перш за все здатністю продукування інновацій та об'єктів інтелектуальної власності. Держава, яка обрала для себе інноваційну модель розвитку на основі використання результатів інтелектуальної власності, повинна мати тісні зв'язки зі світовим науковим співтовариством, залучатися у світовий технологічний ринок, знаходити в ньому своє місце та цілеспрямовано його освоювати, переходячи від сировинних на високотехнологічні ринки. Основним ресурсом нової економіки на сучасному етапі є знання.

На теперішній час приріст валового продукту в першій десятці розвинених країн-технологічних лідерів на 75—80 % визначається економікою, побудованою на унікальних технологіях і знаннях. З цих позицій тема статті є актуальною.

Постановка задачі. Аналіз публікацій за позначеною темою [1—9] показує, що більшість робіт у сфері розвитку інноваційної діяльності присвячено еволюції інноваційних теорій, пропозиціям власного бачення понятійно-термінологічного апарату, визначенню критеріїв і ознак класифікації інновацій і нововведень, розгляду структури інноваційного процесу та керуванню ним, ціноутворюючим показниками інноваційного товару. Однак тематиці формування середовища, чутливого до інноваційної діяльності та ринку інновацій, приділяє свою увагу дуже обмежене коло дослідників.